

متن پرسش

سلام: در تفسیر سوره روم آیه ۸ شما چند جلسه در مورد دوران صحبت کردید چند سوال داشتم: ۱- یک تعریف از دوران بگویید. آیا منظور از دوران یک زمان خاص است مثلاً قبل انقلاب یک دوران و بعد از آن یک دوران دیگر یا اینکه نه دوران یعنی اقتضای زمانه برای انجام کارهای و مبارزه با کفر و ممکن است با حادثه ای دوران عوض نشود مثلاً فرض کنیم که با به وجود آمدن انقلاب اسلامی ممکن است اقتضای زمان برای مبارزه با کفر تغییر نکند و دوران در این زمان تغییر نکند اما در یک زمان دیگر اقتضای زمان عوض شود؟ ۲- تفاوت دوران با روح زمانه چیست؟ ۳- تفاوت دوران با جو چیست؟ ۴- آیا روح زمانه همان جو حاکم بر زمان است؟ ۵- آیا فهمیدن دوران از راه شهود است؟ ۵- آیا این حرف درست است (چون فهمیدن دوران از راز شهود است پس هیچگاه غرب و کفر و یا روشنفکران قبل از انقلاب مثل دکتر مصدق. یا فروغی یا.. نمی توانند دوران را بشناسد و طبق آن عمل کند پس همیشه شکست می خورد).

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: همان طور که حضرت صادق «علیه السلام» می فرمایند: «نَحْنُ أَعْلَمُ بِالْوَقْتِ» آری روح زمانه یا دوران آن چیزی است که خداوند در برهه های مختلف تاریخ برای مردم اراده می کند و در قلب مردم تجلی می کند و علاوه بر ائمه «علیهم السلام»، علماء بالله اند که متوجه می شوند خبری در عالم شده و در همین رابطه آن عارف سالک گفت: «اگر من هم برگردم ملت اسلام برنمگردد. اشتباه نکنید، اگر خمینی هم با شما سازش کند ملت اسلام با شما سازش نمکند». ولی ما از نوع طلب مردم از یک طرف و آثاری که پیش می آید مثل شکست آمریکا در عموم برنامه هایش می فهمیم ظاهراً خداوند اراده ی خاصی در این دوران کرده است. شاید تفاوتی بین دوران با روح زمانه نباشد با آن تفاوتی که در جواب سؤال ۱۱۴۳۶ عرض کردم. بقیه ی واژه ها مترادف همان اراده ی الهی است. موفق باشید